

૯

કેટલા વખત ?

અધ્યયન નિધ્યતિ :

M 313 રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિમાં ૨, ૩, ૪ અને ૧૦ના ગુણાકારના તથ્યો(ઘડિયા)નું નિર્માણ કરે છે અને ઉપયોગ કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 9.1 ઘડિયાળની સમજ
- 9.2 વ્યવહારુ કોયડા
- 9.3 ગુણાકારની સમજ
- 9.4 ડઝનનો ખ્યાલ

પૂર્વજ્ઞાન

- સંખ્યાજ્ઞાન

- સરવાળાની સમજ

(૧) આપેલ વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. ૪ વખત ૯ = _____

- (A) ૩૨ (B) ૩૬ (C) ૬૩

B

૨. સાત રિક્ષાનાં કેટલાં પૈડાં થાય?

- (A) ૨૧ (B) ૧૨ (C) ૨૮

A

૩. ૬ × ૮ = _____

- (A) ૬૮ (B) ૮૬ (C) ૪૮

C

૪. ૧ ડઝન નોટબુક = _____ નોટબુક

- (A) ૧૨ (B) ૨૪ (C) ૨૦

A

૫. ૧૮ = _____ × _____

- (A) ૨ × ૮ (B) ૩ × ૬ (C) ૯ × ૩

B

૬. ૪ ના ઘડિયામાં આવતી સંખ્યા _____ છે.

- (A) ૧૦ (B) ૧૪ (C) ૧૬

C

૭. એક પેનની કિંમત ૭ રૂપિયા છે તો, ૬ પેનની કિંમત _____ રૂપિયા થાય.

- (A) ૪૨ (B) ૨૪ (C) ૪૮

A

(૨) સૂચના પ્રમાણે ગણતરી કરી જવાબ આપો.

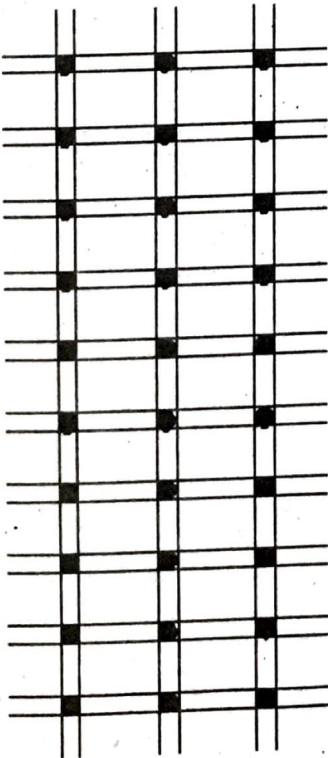
૧. પાંચ વીછીના કેટલા પગ થાય? ૪૦

૨. વાંદરો એક વખતમાં ૬ પગલાં કૂદે છે તો તે કઈ કઈ સંખ્યા પર કૂદતો કૂદતો પસાર થશે? તે સંખ્યા પર ○ નિશાની કરો.

૧	૨૦	૨૧	૪૦	૪૧	૬૦
૨	૧૯	૨૨	૩૯	૪૨	૫૯
૩	૧૮	૨૩	૩૮	૪૩	૫૮
૪	૧૭	૨૪	૩૭	૪૪	૫૭
૫	૧૬	૨૫	૩૬	૪૫	૫૬
૬	૧૫	૨૬	૩૫	૪૬	૫૫
૭	૧૪	૨૭	૩૪	૪૭	૫૪
૮	૧૩	૨૮	૩૩	૪૮	૫૩
૯	૧૨	૨૯	૩૨	૪૯	૫૨
૧૦	૧૧	૩૦	૩૧	૫૦	૫૧

(૩) નીચે ઘડિયો લાકડીઓની મદદથી બનાવો.

૧.	૧	×	૩	=	૩
૨.	૨	×	૩	=	૬
૩.	૩	×	૩	=	૯
૪.	૪	×	૩	=	૧૨
૫.	૫	×	૩	=	૧૫
૬.	૬	×	૩	=	૧૮
૭.	૭	×	૩	=	૨૧
૮.	૮	×	૩	=	૨૪
૯.	૯	×	૩	=	૨૭
૧૦.	૧૦	×	૩	=	૩૦

(૪) નીચેની સંખ્યાઓમાંથી ૨ના ઘડિયામાં આવતી સંખ્યાની ફરતે '૦' નિશાની કરો.

૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૮, ૧૧, ૧૨, ૧૪, ૧૫, ૧૮, ૧૯, ૨૦

(૫) નીચેની સંખ્યાઓમાંથી ૫ના ઘડિયામાં આવતી સંખ્યાની ફરતે '૦' નિશાની કરો.

૨, ૪, ૫, ૮, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૮, ૨૦, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૮

(૬) પેટર્ન પૂર્ણ કરો. ૮, ૧૬, ૨૪, ૩૨, ૪૦, ૪૮

(૭) શ્યામે પેન્સિલના ૭ પેકેટ ખરીદ્યા. દરેક પેકેટમાં ૧૦ પેન્સિલ હોય તો શ્યામ પાસે કુલ કેટલી પેન્સિલ થાય તેની ગણતરી કરો.

શ્યામે પેન્સિલના ૭ પેકેટ ખરીદ્યા.

દરેક પેકેટમાં ૧૦ પેન્સિલ હોય તો

$$\begin{array}{r} 10 \\ \times 7 \\ \hline 70 \end{array}$$

⇒ તો શ્યામ પાસે કુલ ૭૦ પેન્સિલ થાય.

(૮) એક કારને ૪ પૈડાં છે તો આવી ૮ કારનાં કુલ કેટલાં પૈડાં થાય તેની ગણતરી કરો.

એક કારને ૪ પૈડાં

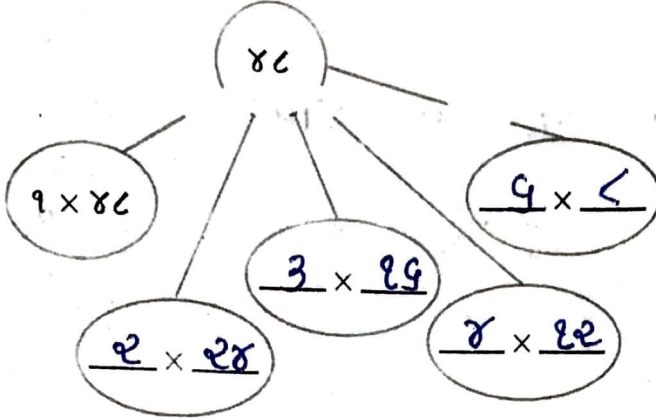
∴ ૮ કારને = ()

$$= \frac{4 \times 8}{1}$$

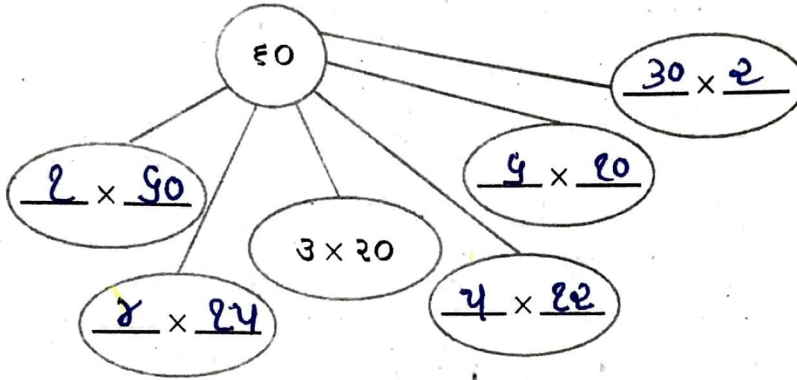
$$= 32$$

(૯) નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા ઉદાહરણ મુજબ પૂર્ણ કરો.

૧.

૨.

(૧૦) 29×3

$$\begin{array}{c} 20 \qquad \qquad 9 \\ 3 \quad \boxed{20 \times \dots 3 \dots = \dots 60 \dots} \quad \boxed{\dots 9 \dots \times 3 = \dots 27 \dots} = \dots 60 \dots + \dots 27 \dots = \dots 87 \dots \end{array}$$

(૧૧) 34×18

$$\begin{array}{c} 30 \qquad \qquad 4 \\ 10 \quad \boxed{30 \times 10 = 300} \quad \boxed{4 \times 10 = 40} = 300 + 40 + 120 + 20 \\ 8 \quad \boxed{30 \times 8 = 240} \quad \boxed{4 \times 8 = 32} = 360 \end{array}$$

(૧૨) પ્રાર્થનાસભામાં એક હારમાં ૨૩ વિદ્યાર્થીઓ બેઠા છે. આવી ૬ હારમાં કુલ કેટલા વિદ્યાર્થીઓ હોય?

$$\begin{array}{c} 20 \qquad \qquad 3 \\ 6 \quad \boxed{20 \times 6 = 120} \quad \boxed{3 \times 3 = 9} = 120 + 9 = 129 \end{array}$$

(૧૩) ૫ ડઝન કેળાં = $\dots 50 \dots$ કેળાં

$$\begin{array}{c} 4 \\ 10 \quad \boxed{10 \times 4 = 40} = 40 + 10 \\ 2 \quad \boxed{2 \times 4 = 8} = 50 \end{array}$$

(૧૪) ૩૨×૨૫ માટે નીચે મુજબની ગણતરી પૂર્ણ કરો.

	(૨૦)	+	૫
૩૦	$૨૦ \times ૩૦ = ૬૦૦$		$૫ \times ૩૦ = ૧૫૦$
+			
(૨)	$૨૦ \times ૨ = ૪૦$		$૫ \times ૨ = ૧૦$

$$\begin{array}{r} ૬ \\ ૬૦૦ \\ + ૧૫૦ \\ + ૪૦ \\ + ૧૦ \\ \hline ૮૦૦ \end{array}$$

(૧૫) નીચે આપેલ વસ્તુની સામે તેની સંખ્યા, ડઝન અને નંગને આધારે ખાલી ખાનાં ભરો.

નામ	સંખ્યા	ડઝન	નંગ
કેરી	૬૫	૫	૫
કેળાં	૩૬	૩	૦
મોસંબી	૫૨	૪	૪

(૧૬) કરોળિયાના એક જૂથમાં તેમના ૪૮ પગ થાય છે તો જૂથમાં કુલ કેટલા કરોળિયા હોય?

$$\begin{aligned} & \swarrow \text{પગ} = ૧ \text{ કરોળિયા} \\ & ૪૮ \text{ પગ} = (૧) \\ & = \frac{૪૮}{૧} \times ૧ \\ & = ૪૮ \text{ કરોળિયા હોય.} \end{aligned}$$

(૧૭) એક વર્ગમાં ૩૬ બાળકો છે, દરેક બાળકને ૪ ચોકલેટ મળે તે રીતે વહેંચવા કુલ કેટલી ચોકલેટ ખરીદવી પડે?

$$\begin{aligned} & \text{એક વર્ગમાં} = ૩૬ \text{ બાળકો} \\ & \therefore ૪ \text{ ચોકલેટ મળે} = (૧) \\ & = \frac{૩૬ \times ૪}{૧} \\ & = ૧૪૪ \\ & \Rightarrow \text{દરેક બાળકને ૪ ચોકલેટ મળે તે રીતે વહેંચવા કુલ ૧૪૪ ચોકલેટ} \\ & \text{ખરીદવી પડે.} \end{aligned}$$

(૧૮) કેરીના એક બોક્સનું વજન ૧૦ કિલોગ્રામ છે, તો ૫૦૦ કિલોગ્રામ કેરીનાં કેટલાં બોક્સ થાય?

$$૧૦ કિલોગ્રામ = ૧ બોક્સ$$

$$૫૦૦ કિલોગ્રામ = (૧)$$

$$= \frac{૫૦૦ \times ૧}{૧૦}$$

$$= ૫૦ બોક્સ થાય.$$

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) ૭ વખત ૫ =

(A) ૧૨

(B) ૩૫

(C) ૪૦

B

(૨) એક ફૂલને ૮ પાંદડીઓ છે તો આવાં ૮ ફૂલની કુલ કેટલી પાંદડીઓ થાય?

(A) ૧૬

(B) ૮૮

(C) ૬૪

C

(૩) એક બોક્સમાં ૬ સાબુ છે તો આવા ૮ બોક્સના કુલ કેટલા સાબુ થાય?

(A) ૬૮

(B) ૫૪

(C) ૧૩

B

(૪) ૭ × = ૪૨

(A) ૪

(B) ૫

(C) ૬

C

(૫) ૨ ડઝન =

(A) ૨૪

(B) ૧૩

(C) ૨૦

A

- સૂચના મુજબ કરો.

(૬) ઘડિયાની મદદથી ખાલી જગ્યા પૂરો.

$$૧. \quad ૧ \quad \times \quad ૬ \quad = \quad ૬$$

$$૨. \quad ૨ \quad \times \quad ૬ \quad = \quad ૧૨$$

$$૩. \quad ૩ \quad \times \quad ૬ \quad = \quad ૧૮$$

$$૪. \quad ૪ \quad \times \quad ૬ \quad = \quad ૨૪$$

(૭) ૫ રૂપિયાની કિંમતની ૧૨ ચોકલેટ ખરીદવા કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા પડે?

૫ રૂપિયાની કિંમતની ૧૨ ચોકલેટ ખરીદવા

$$= ૧૨ \times ૫$$

$$= ૬૦ \text{ રૂપિયા}$$

\Rightarrow તો ચોકલેટ ખરીદવા ૬૦ રૂપિયા ચૂકવવા પડે.

(૮) ૩૯×૨૪

	૩૦	૯	
૨૦	$૨૦ \times ૩૦ = ૬૦૦$	$૨૦ \times ૯ = ૧૮૦$	$= ૬૦૦ + ૧૨૦ + ૧૮૦ + ૩૬$
૪	$૩૦ \times ૪ = ૧૨૦$	$૪ \times ૯ = ૩૬$	

(૯) ૩૯×૭

	૩૦	૯	
૭	$૭ \times ૩૦ = ૨૧૦$	$૭ \times ૯ = ૬૩$	$= ૨૧૦ + ૬૩ = ૨૭૩$

(૧૦) $૮ \times ૭ = ૬૪$

	૧૦	૨	
૮	$૮ \times ૧૦ = ૮૦$	$૮ \times ૨ = ૧૬$	$= ૮૦ + ૧૬ = ૯૬$